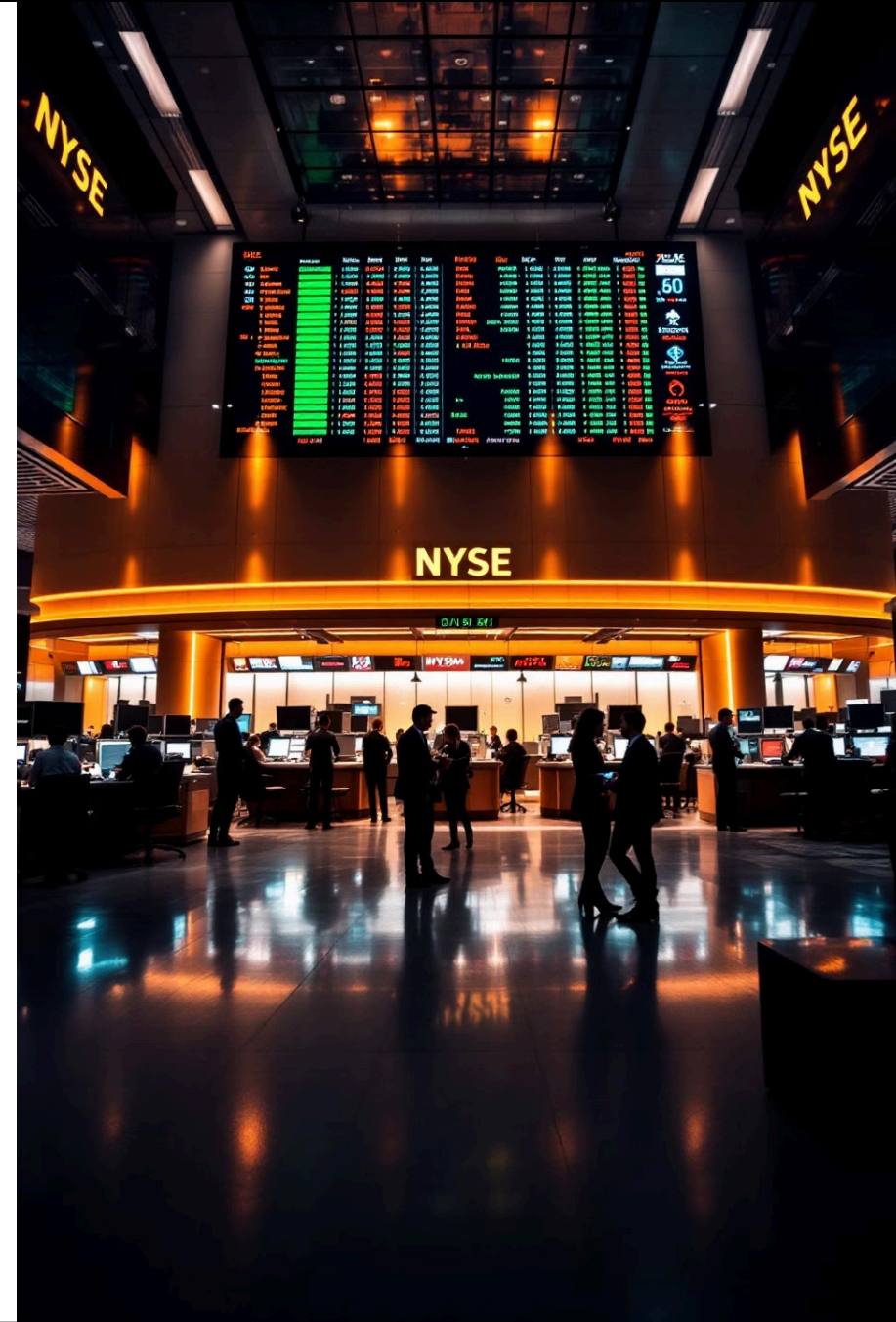

12. Zdroje financování podniku na kapitálových trzích

Vítejte na přednášce o kapitálových trzích. Dnes se ponoříme do světa financí a investic, kde se setkávají nabídka a poptávka po dlouhodobém kapitálu. Prozkoumáme úlohu kapitálových trhů, jejich strukturu, význam pro řízení společností a regulační mechanismy. Tato prezentace vám poskytne komplexní pohled na fungování kapitálových trhů v České republice i v globálním kontextu.

 by Matěj Sehnal

Úloha Kapitálového Trhu

Financování dlouhodobých investic

Kapitálové trhy umožňují podnikům, vládám a domácnostem získat prostředky pro dlouhodobé projekty a investice.

Alokace kapitálu

Efektivně směřují finanční zdroje do oblastí s nejvyšším potenciálem produktivního využití.

Tvorba motivů

Vytvářejí pobídky pro investory i emitenty k účasti na trhu a efektivnímu využívání zdrojů.

Zajištění likvidity

Umožňují investorům snadno nakupovat a prodávat cenné papíry, čímž zajišťují likviditu investic.

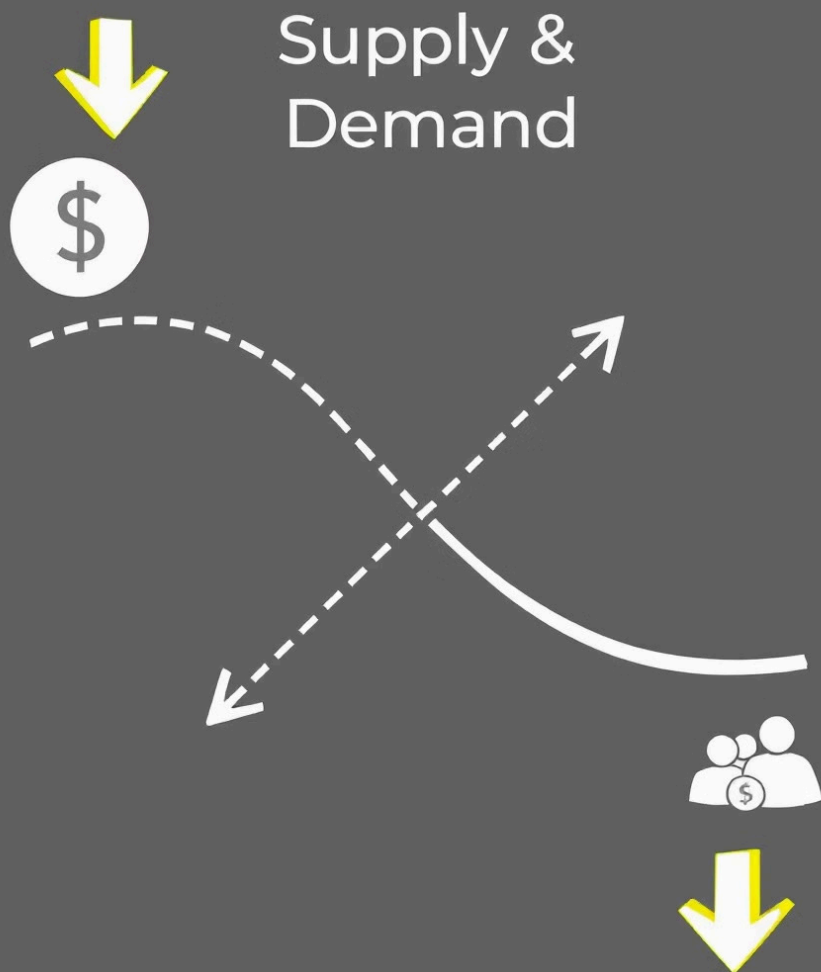
Struktura Kapitálového Trhu

Primární trh

Místo, kde se poprvé emitují nové cenné papíry. Zde se střetává prvotní nabídka a poptávka po kapitálu se splatností delší než 1 rok. Společnosti zde získávají nový kapitál prostřednictvím úpisu akcií nebo obligací.

Sekundární trh

Slouží k obchodování již emitovaných cenných papírů. Zajišťuje likviditu primárního trhu a umožňuje investorům kdykoli prodat své cenné papíry. Také poskytuje důležité informace o hodnotě společností skrze tržní ceny jejich akcií.

Nabídka a Poptávka na Kapitálovém Trhu

1

Poptávka po kapitálu

Tvořena společnostmi a vládami hledajícími financování prostřednictvím úpisů akcií a obligací.

2

Střet na trhu

Nabídka a poptávka se setkávají na burzách a mimoburzovních trzích, kde se stanovují ceny cenných papírů.

3

Nabídka kapitálu

Pochází od individuálních investorů, investičních fondů, penzijních fondů a dalších subjektů držících volný kapitál.

Dílčí Trhy Kapitálového Trhu

Trhy akcií

Obchodování s podíly ve společnostech

Trhy dluhopisů

Obchodování s dlouhodobými dluhovými cennými papíry

Trhy směnek

Obchodování s krátkodobými dluhovými instrumenty

Trhy hypotečních půjček

Obchodování s hypotečními zástavními listy

Typy Obchodování na Kapitálovém Trhu

Promptní trhy

Obchodování s okamžitým doručením cenných papírů nebo finančních služeb. Transakce jsou vypořádány během několika dní od uzavření obchodu.

Termínové trhy

Kontrakty jsou uzavírány na dodání finančních nástrojů v budoucnu. Umožňují zajištění proti riziku nebo spekulaci na budoucí vývoj cen.

Opční trhy

Nabízejí možnost snižovat riziko z cenových změn cenných papírů prostřednictvím speciálních kontraktů, tzv. opcí. Kupující má právo, nikoli povinnost, koupit nebo prodat podkladové aktivum za předem stanovenou cenu.

Efektivita Kapitálových Trhů

Ideální trhy

Trhy, kde ceny finančních nástrojů přesně odrážejí jejich skutečnou hodnotu a veškeré dostupné informace. V praxi je tento stav spíše teoretickým konceptem, ke kterému se reálné trhy snaží přiblížit.

Efektivní trhy

Trhy, které rychle a plně odrážejí nejnověji dosažitelné informace v cenách cenných papírů. Efektivita trhu je klíčová pro správnou alokaci kapitálu a důvěru investorů. Regulátoři se snaží zvyšovat efektivitu trhů prostřednictvím pravidel pro zveřejňování informací a prevence insider tradingu.

Úloha Kapitálového Trhu v Řízení Společnosti

1

Zdroj financování

Kapitálový trh umožňuje společností získat kapitál pro růst a investice emitováním akcií nebo dluhopisů.

2

Ocenění společnosti

Tržní cena akcií poskytuje průběžné ocenění hodnoty společnosti a efektivity jejího managementu.

3

Disciplína managementu

Hrozba převzetí nebo poklesu ceny akcií motivuje management k efektivnímu řízení společnosti.

4

Transparentnost

Požadavky na zveřejňování informací zvyšují transparentnost řízení společnosti pro investory i veřejnost.

Omezení Kapitálového Trhu v ČR

■ Nízká tržní kapitalizace

Celková hodnota obchodovaných akcií je v porovnání s vyspělými trhy relativně nízká.

■ Preference bankovního financování

Mnoho firem stále upřednostňuje úvěry před emisí cenných papírů.

■ Omezená likvidita

Menší objem obchodů může vést k nižší likviditě některých cenných papírů.

■ Nedůvěra investorů

Historické zkušenosti a některé případy manipulace snižují důvěru v kapitálový trh.

Akcie a Jejich Rozdělení

Dle ztělesněního práva

- Kmenové akcie - standardní akcie s hlasovacím právem
- Prioritní akcie - přednostní právo na dividendy, často bez hlasovacího práva

Dle převoditelnosti

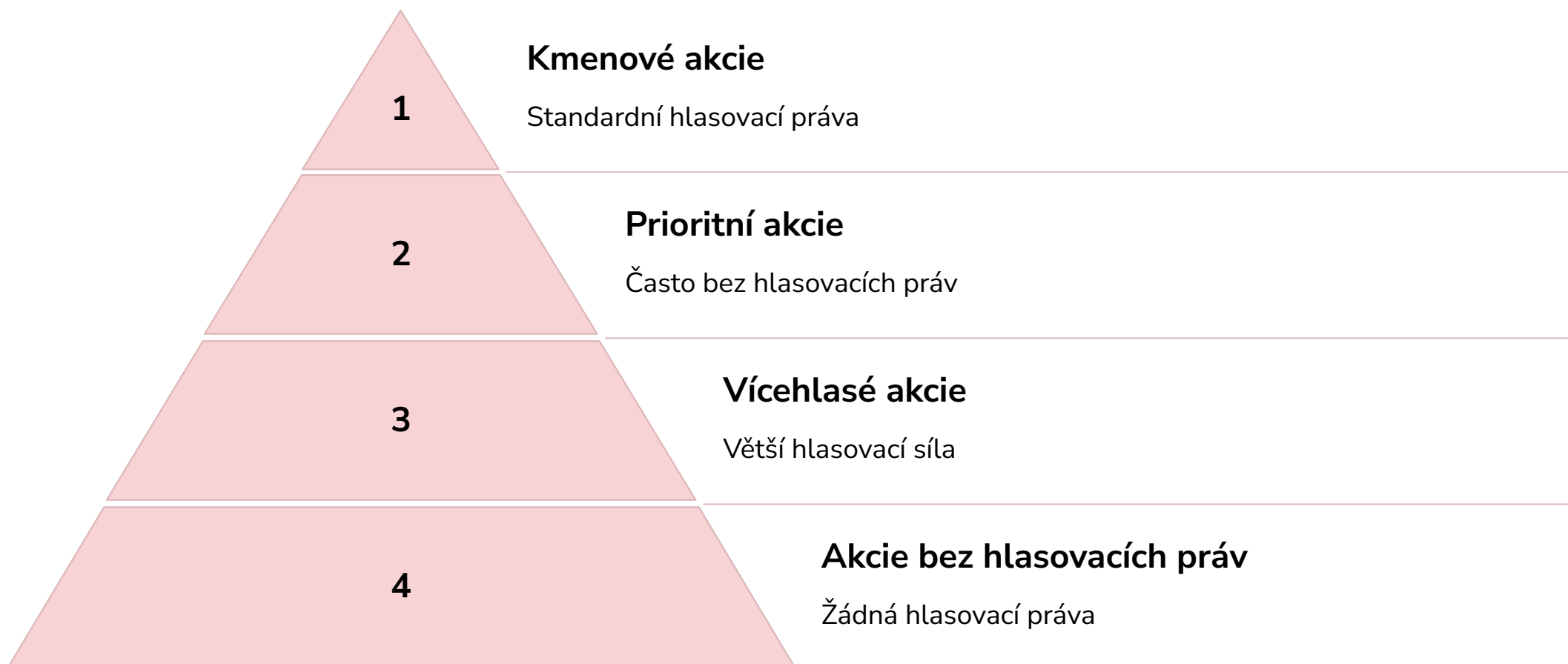
- Akcie na majitele - snadno převoditelné, anonymní vlastnictví
- Akcie na jméno - převod registrován v knize akcionářů

Dle obchodovatelnosti

- Veřejně obchodovatelné - registrované na burze
- Veřejně neobchodovatelné - neregistrované, omezený převod

Hlasovací Práva Akcionářů

V České republice, podobně jako v Německu, nejsou povoleny tzv. duální třídy akcií, které by umožňovaly různou hlasovací sílu pro akcie se stejnou jmenovitou hodnotou. Toto omezení má zajistit rovnost akcionářů a prevenci koncentrace kontroly v rukou menšiny.

Sekundární Trh a Jeho Funkce

1

Oceňování společností

Sekundární trh poskytuje kontinuální ocenění společností prostřednictvím tržních cen jejich akcií.

2

Zajištění likvidity

Umožňuje investorům snadno nakupovat a prodávat cenné papíry, čímž zvyšuje atraktivitu primárního trhu.

3

Disciplína managementu

Hrozba poklesu ceny akcií nebo převzetí motivuje management k efektivnímu řízení společnosti.

4

Zdroj informací

Poskytuje cenné informace o výkonnosti a očekáváních trhu vůči jednotlivým společnostem a sektorům.

Převzetí Společností na Kapitálovém Trhu

Přátelská převzetí

Jedná se o situaci, kdy management i vlastníci cílové společnosti souhlasí s akvizicí nebo fúzí. Tento typ převzetí je obvykle výsledkem vzájemné dohody a může vést k synergickým efektům a zvýšení hodnoty pro akcionáře obou společností.

Nepřátelská převzetí

Dochází k nim, když nespokojení akcionáři nebo externí subjekt (tzv. nájezdník) se pokusí získat kontrolu nad společností bez souhlasu stávajícího managementu. Tato situace často vede k obraným manévřům ze strany cílové společnosti a může mít významný dopad na její fungování a hodnotu akcií.

Způsoby Nepřátelských Převzetí

Proxy boje

Získávání hlasovacích práv od stávajících akcionářů pro ovládnutí správní rady.

Nabídky tendrů

Veřejná nabídka na odkup akcií za cenu vyšší než tržní.

Nákupy na otevřeném trhu

Postupné skupování akcií na burze až do získání kontrolního podílu.

"Přeběh na ulici"

Rychlý nákup velkých bloků akcií od institucionálních investorů nebo spekulantů.

Výhody a Nevýhody Převzetí

Výhody

- Potenciální zvýšení efektivity společnosti
- Synergie při spojení komplementárních podniků
- Často vysoké zisky pro akcionáře cílové společnosti
- Možnost rychlého vstupu na nové trhy

Nevýhody

- Riziko přeplácení za cílovou společnost
- Možné ztráty pro zaměstnance a management
- Kulturní konflikty při integraci společností
- Potenciální narušení dlouhodobých vztahů s partnery

Problém "Černého Pasažéra" při Převzetí

1

Identifikace problému

Akcionáři cílové společnosti nechtějí prodat své akcie

2

Motivace akcionářů

Očekávají růst hodnoty po převzetí

3

Důsledek pro nájezdníka

Musí nabídnout cenu odpovídající budoucí hodnotě

4

Výsledek

Snížení motivace k převzetí, možné odstoupení

Tento fenomén komplikuje proces převzetí a může vést k situaci, kdy ekonomicky opodstatněná převzetí nejsou realizována, což potenciálně snižuje efektivitu trhu.

Burza Cenných Papírů Praha (BCPP)

1

1992

Založení BCPP jako akciové společnosti

2

1993

Zahájení obchodování, uvedení akcií z první vlny kupónové privatizace

3

1995

Uvedení akcií z druhé vlny kupónové privatizace

4

Současnost

Klíčový organizátor trhu s cennými papíry v ČR

BCPP je nejvýznamnějším organizátorem trhu s cennými papíry v České republice. Zajišťuje obchodování s akciemi, dluhopisy a dalšími finančními instrumenty prostřednictvím licencovaných obchodníků.

Funkce Burzy Cenných Papírů Praha

Organizace obchodů

Zajišťuje platformu pro obchodování s cennými papíry

Osvěta a poradenství

Poskytuje informace a vzdělávání účastníkům trhu

Zveřejňování výsledků

Publikuje data o obchodech v médiích a na internetu

Regulace a dohled

Dohlíží na dodržování pravidel obchodování

PX

Index PX

Vznik indexu

Index PX (dříve PX50) byl zaveden 5. dubna 1994 jako oficiální index Burzy cenných papírů Praha.

Složení

Zahrnuje nejvýznamnější a nejlikvidnější akcie obchodované na BCPP.

Metodika výpočtu

Používá metodiku IFC (International Finance Corporation), která je běžná pro rozvíjející se trhy.

Význam

Slouží jako barometr českého akciového trhu a je klíčovým ukazatelem pro investory.

Výpočet Indexu PX

$$PX(t) = K(t) * [M(t) / M(0)] * 1000$$

$$PX(t) = K(t) \frac{M(t)}{M(0)} \times 1000$$

Kde:

$M(t)$ = tržní kapitalizace báze v čase t

$M(0)$ = tržní kapitalizace báze ve výchozím období

$K(t)$ = faktor zohledňující změny v bázi indexu

Tento vzorec umožňuje přesně sledovat vývoj hodnoty indexu v čase, zohledňující změny v tržní kapitalizaci zahrnutých společností i případné změny ve složení indexu. Index PX je důležitým nástrojem pro investory k posouzení celkového vývoje českého akciového trhu.

Regulace Kapitálového Trhu v ČR

1

Do roku 1998

Hlavním regulátorem bylo Ministerstvo financí ČR

2

1998 - 2006

Regulaci převzala Komise pro cenné papíry

3

Od 1. 4. 2006

Regulační roli převzala Česká národní banka

4

Současnost

ČNB nadále hlavním regulátorem kapitálového trhu

Nástroje Regulace Kapitálového Trhu

Udělování licencí

ČNB uděluje povolení k činnosti na kapitálovém trhu různým subjektům, včetně obchodníků s cennými papíry a investičních společností.

Kontrola a dohled

Pravidelné kontroly dodržování zákonů a předpisů, včetně kontrol na místě u regulovaných subjektů.

Sankce a pokuty

Možnost uložit sankce a pokuty subjektům, které porušují pravidla kapitálového trhu.

Informační povinnost

Dohled nad plněním informačních povinností emitentů cenných papírů a dalších účastníků trhu.

Ochrana Investorů na Kapitálovém Trhu

Odborná péče

Obchodníci s cennými papíry a investiční poradci musí poskytovat služby s odbornou péčí, což zahrnuje jednání v nejlepším zájmu klienta a poskytování přesných a nezavádějících informací.

Informační povinnost

Emitenti cenných papírů musí pravidelně zveřejňovat důležité informace o své finanční situaci a činnosti. Tato transparentnost pomáhá investorům činit informovaná rozhodnutí.

Zákaz zneužívání důvěrných informací

Přísný zákaz obchodování na základě neveřejných informací (insider trading) chrání rovnost podmínek pro všechny účastníky trhu.

Ochrana Minoritních Akcionářů

Právo na informace

Minoritní akcionáři mají právo na přístup k důležitým informacím o společnosti.

Účast na valné hromadě

Možnost účastnit se valných hromad a hlasovat o důležitých rozhodnutích.

Právo na dividendu

Spravedlivý podíl na zisku společnosti v případě jeho rozdělení.

Ochrana před vytěsněním

Regulace procesu squeeze-out pro zajištění spravedlivé ceny při nucenému odkupu akcií.

Srovnání Kapitálových Trhů: ČR vs. Vyspělé Země

Česká republika

- Menší likvidita trhu
- Nižší tržní kapitalizace vzhledem k HDP
- Omezený počet obchodovaných titulů
- Převaha bankovního financování

Vyspělé země (např. USA, UK)

- Vysoká likvidita trhů
- Významná tržní kapitalizace v poměru k HDP
- Velký počet obchodovaných společností
- Silná role kapitálových trhů ve financování

Výzvy pro Český Kapitálový Trh

